

Pluralno

Silvo Šinkovec, D. J., dr. ped. znanosti, psiholog, defektolog in teolog, je predavatelj, terapevt, voditelj več seminarjev, šol za starše in duhovnih vaj, urednik revije *Vzgoja*, duhovni asistent *DKPS* in direktor *Inštituta Franca Pedička*.

Sredi osemdesetih let sem študiral v Dublinu in se vključil v študentsko organizacijo. Sestanke je vodil predsednik, na dnevnem redu pa je bilo veliko točk. Včasih se mi je zdelo, da vse poteka počasi. Predsednik je poslušal mnenja vseh udeležениh in ni navijal za svojo rešitev. Besedo je dal vsem; ne zaradi formalne procedure, ampak ker je verjel, da bomo našli najboljšo rešitev v iskrenem poslušanju vseh. Iz domovine demokratične miselnosti nisem poznal. Jugoslovanski samoupravni socializem je bil totalitarni sistem, ki se je oblačil v celofan demokratičnosti, dejansko pa se je odločalo na partijskih forumih. Še najbolj odprt odnos sem doživljal ob svoji mami, ki je sprejemala in spoštovala različne ljudi.

Demokracija je politični sistem, demokratičnost pa življenjska drža. Demokratičnost vključuje pluralnost, ki pomeni številnost in raznovrstnost. Dr. Peter Lah pravi, da je pluralizem lahko le nekaj zunanega, ker »poudarja parcialni interes akterjev«, zato tak pluralizem »vodi k razbitju družbe na delčke, ki so navznoter morda homogeni in angažirani, do okolja pa zaprti in izključujoči«. To ne ustvarja niti notranje povezanosti niti pogojev za sodelovanje. Pogosto doživljamo, da je naša družba razbita na posamezne zaprte delčke, ki drug drugega ogrožajo. Pluralno družbo sestavljamo ljudje z različnimi prepričanji, potrebami in interesi ter si znotraj različnosti priznavamo svobodo ter iščemo poti za spoštljivo sožitje. Pluralno okolje ustvarjamo vsi, ko govorimo odprto o svojih interesih, vrednotah in prepričanjih, in to na način, ki drugih ne žali, podcenjuje in izključuje, zato ker mislijo drugače. Še več, ko se iskreno zanimamo za to, kar je drugim ljudem pomembno in vredno, da jih lahko razumemo. Odgovoren državljan se zaveda, »da mora sam spregovoriti o svojih interesih in mnenjih, če se želi vključiti v javni diskurz«, pravi Lah. Minulo jesen smo v medijih veliko slišali o prijavi blagoslova novozgrajene osnovne šole na Polici inšpektoratu za šolstvo. Prijavo je naredila ministrica za šolstvo. Odzivi so bili različni, najbolj jasno pa so svoje stališče povedali volivci, ki ministrici niso zaupali skoraj nič glasov v kandidaturi za predsednico RS. Zakaj? Ta prijava je bila izraz nestrpnosti do drugače mislečih. Naš šolski prostor se še ni navadil, da živimo v pluralni družbi. V Beli knjigi je še vedno napisano, da je javna šola »idejno nevtralna«. To je ena od ovir, da ne preidemo k pluralni držbi, kajti s filozofskega vidika »idejna nevtralnost« ne obstaja. Obstaja pa pluralnost, spoštovanje različnih stališč.

V pluralni družbi živijo različne verske skupnosti in njihov nauk postane vir motivacije za vedenje. Naši učenci morajo poznati bistvo religij, ki jim pripadajo, da se bodo lahko spoštovali. Programi javne šole ne morejo predstavljati samo ateističnega (nevtralnega?) pogleda na svet, ampak morajo predstavljati različne poglede na svet. V demokraciji šolski prostor ni nevtralen, ampak je pluralen. Zato se morajo otroci tudi v šoli pogovarjati o temah, ki razkrivajo njihove najgloblje vrednote in prepričanja, in to v spoštljivem odnosu in iskrenem interesu spoznavanja. Ne spoštujemo različnosti, ampak človeka, ki čuti in doživlja različno in se drugače vede. Želimo poznati stališča, prepričanja in vrednote drugih, kajti ko jih razumemo, jih lahko cenimo in spoštujemo, mogoče najdemo stične točke in z njimi tudi sodelujemo.

Posvet Ločitev vere od države v šolstvu, ki ga je z vrhunskimi strokovnjaki organizirala Osnovna šola Dornberk, je bil eden od potrebnih korakov v ustvarjanju pluralne družbe. Ta posvet nas je spodbudil, da pišemo o pluralnosti, in sicer predvsem z vidika ustvarjanja pogojev za sodelovanje med različnimi ljudmi. Lep zgled takega sodelovanja je hiša Ljubhospic, v kateri so predstavniki katoliške, evangeličanske, pravoslavne in muslimanske skupnosti podpisali zavezo o duhovni oskrbi bolnikov.